

Ба Шӯрои диссертациони 6D.KOA-059-и
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025,
ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати Нарзуллозода Сухроб Саидахмад дар мавзӯи «Ҷавобгарии ҷинойтӣ барои вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.08. – Ҳуқуқи ҷинойтӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои ҷинойтӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) пешниҳод шудааст.

Дар шароити имрӯза баробари пешрафту тараққиёти кишвар масъалаи таъмини бехатарии ҳаракат дар роҳ характери умумичамбъиятӣ гирифта, ба яке аз масъалаҳои ҳаётан муҳимми давлатӣ табдил ёфтааст. Дар айни замон шумораи автомобилҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон сол то сол меафзояд ва ба сифати воситаи муҳимми ҳамлу нақли бор, бағоч ва мусофиркашонӣ ба ҳисоб меравад. Бинобар ин, муқовимат ба ҷинойти вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт нақши калон дорад. Аз як тараф, воситаи нақлиёт мушкилиҳои инсонҳоро осон намояд, аз тарафи дигар, ҳамчун манбаи хатар ба инсоният зарари молумулкиву маънавӣ низ мерасонад. Нишондодҳои омӯрӣ аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки имрӯзҳо вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт, ки аз безҳиёӣ боиси расонидани зарари миёна ё вазнин ба саломатии инсон ё аз безҳиёӣ боиси марги инсон мегардад, хело зиёд содир мешаванд. Яъне, бехатарии ҳаракат дар роҳ ва истифодаи воситаи нақлиёт яке аз масъалаи муҳимми замони муосир гаштааст. Аз ин лиҳоз, мавзӯи таҳқиқоти диссертациони С.С. Нарзуллозода, ки ба мукамалсозии қонунгузорӣ дар соҳаи вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт бахшида шудааст, аҳамияти махсус дорад.

Саҳеҳнокӣ, навгонии илмӣ, хулоса ва пешниҳодҳои, ки дар таҳқиқот ифода гардидаанд, ягон шубҳаро ба вучуд намеоранд. Пешниҳод ва нуқтаҳои илмии диссертатсия ба таҳқиқоти назариявӣ амалӣ таъя намуда, натиҷагирӣро асосноку боэътимод буда, ба мулоҳиза ва хулосабарорӣҳои муаллиф асос ёфтаанд.

Аз матни автореферат бармеояд, ки диссертатсия аз муқаддима, ду боб, шаш зербоб, хулоса, номгӯйи адабиёт (маъхазҳо) ва замима иборат буда, онҳо дар пайдарҳамии мантиқӣ бо далелҳои муътамади назариявӣ амалӣ мавриди омӯзиши комплексӣ қарор дода шудаанд.

Муаллиф дар сатҳи таҳқиқи илмии мавзӯ аз Паёмҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, самаранок истифода карда, нуқтаҳои лозимии концепсияву стратегияҳои миллиро ба инобат гирифта, аз маълумоти омӯрии солҳои 2010-2020 васеъ истифода кардааст, ки ин ҳама аз асоснокии мавзӯи тақризшаванда шаҳодат медиҳад.

Ҳамзамон, тарзе омӯзиши автореферати диссертатсия нишон медиҳад, муаллиф барои исботи андешаҳои аз асарҳои илмӣ олимони ватанӣ ва хориҷӣ истифода намуда, дида мешавад, ки қорҳои илмӣ олимони ватанию хориҷӣ дар рушди мавзӯи мазкур саҳми назаррас доранд (С. 5-6).

Дар баробари ин, аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқоти анҷомшуда қобили таваҷҷуҳи хос буда, дорои қорқардҳои муаллифӣ мебошанд.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 14 номгӯи таълифоти муаллиф нашр шудааст, ки шомили дастури таълимӣ, мақолаҳо дар нашрияҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва маводи конференсияҳои илмӣ - амалии байналмилалӣ мебошанд.

Таҳқиқоти баанҷомрасидаро мусбат баҳогузорӣ намуда, ҳамзамон ба баъзе қисматҳои он эрод гирифтани мумкин аст:

1. Муаллиф дар қисмати муҳтавои асосии автореферати диссертатсия давраҳои рушди меъёрҳои қонунгузори Тоҷикистонро оид ба ҷавобгарӣ барои вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт ба ҷаҳор марҳила ҷудо карда, ҳар яки онро номгӯзорӣ ва ба солҳои мушаххас ҷудо намудааст (С. 15-16). Ҳангоми тавсифи давраи сеюм (солҳои 1961-1998) диссертант қайд менамояд, ки ҷавобгарӣ барои ҷинояти баррасишаванда дар моддаи алоҳида (м. 225 ҚҶ ҚШС Тоҷикистон) муқаррар шуда, сохтори он аввал ба се қисм, баъдан ба чор қисм таъдил дода шудааст. Ғайр аз ин, дар ҷ менамояд, ки дар давраи ҷаҳорум (солҳои 1998 - то инҷониб) дар «аломатҳои тарафи объективии ҷинояти таҳқиқшаванда тағйироти назаррас ба миён омаданд» (С. 16). Аммо, моҳияти аз се қисм ба ҷаҳор қисм мубаддал намудани сохтори модда ва он навгонихо, ки дар аломатҳои тарафи объективии ҷиноят муқаррар гардидаанд, дар матни автореферти диссертатсия қушода нашудааст. Вобаста ба ин, зарур мешуморем, ки муаллиф ҳангоми ҳимояи ошқоро ба ин масъала равшанӣ андозад;

2. Дар сарҳати дуҷуми саҳифаи 18 автореферати диссертатсия қайд гардидааст, ки намудҳои вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ё истифодаи воситаҳои нақлиёт зиёд мебошанд. Аммо, диссертантро мебоист дар нуқтаи мазкур ба таври умумӣ намудҳои вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ё истифодаи воситаҳои нақлиётро мекушод. Инҷунин, дар ин қисмат дар ҷ шудааст, ки вайрон кардани қоидаҳои болозикр дар амалия «бештар дар се намуд – баланд намудани суръати ҳаракати роҳ, итоат нақардан ба ишораи ҷароғаки роҳнамо ё роҳ надодан ба пиёдагардон, инҷунин идораи воситаи нақлиёт дар ҳолати мастӣ содир мегардад». Аз назарияи мо, ҷиҳати тасдиқ ва ё асоснок намудани ҷунин ҳулосабарорӣ мазмуни мафҳуми «бештар» - ро ба таври мушаххас тариқи нишон додани шумораи парвандаҳои ҷиноятӣ ва инъикос намудани фоизи муайяни онҳо равшан намудан мақсаднок буд.

Нуқтаҳои норавшане, ки болотар ишора гардиданд, дар умум мазмуни автореферати диссертатсияи муҳаққиқро қоста намегардонанд ва баҳои мусбати авторефератро тағйир намедиханд, зеро онҳо ҳусусияти ҷузъӣ доранд.

Дар маҷмӯъ, таҳлили автореферат нишон медиҳад, ки қори диссертатсионии Нарзуллозода Суҳроб Саидахмад дар мавзӯи «Ҷавобгарии

чиноятӣ барои вайрон кардани қоидаҳои ҳаракати роҳ ва истифодаи воситаҳои нақлиёт», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.08. – Ҳуқуқи чиноятӣ ва криминология; ҳуқуқи иҷроӣ ҷазои чиноятӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) пешниҳод шудааст, ба талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ (дотсент, профессор)”, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016, № 505 қабул шудааст ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм, авторефератҳо ва мақолаҳои илмӣ ҷопшуда доир ба мавзӯи диссертатсия, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 июни соли 2017, №3/1 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси пешниҳодшуда мебошад.

Муовини сардори Шуъбаи
минтақавӣ дар водии Зарафшони
Раёсати Агентии назорати давлатии
молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон дар вилояти Сугд,
подполковники адлия (н.и.х.)

Розиқзода А.А.